

Stobaeus-3

Sch. Stob. ed. Heeren, Göttinga 1801

Stobaeus

3

Heeren 1801. PDF

DCE: Stob. Sch.

Göttingen 1801

INSTITUTUM
CLAS: 10
COLOC: STOBÆUS/3

IOANNIS STOBAEI ECLOGARUM PHYSICARUM
 ET ETHICARUM LIBRI DVO
 PARS ALTERA. Ed. Heeren
 ADNOTATA
 AD
 IOANNES STOBAEI
 ECLOGAS PHYSICAS ET ETHICAS
 CODICI FARNESINO, A.
 IN BIBLIOTHECA AD CAPELLA MONASTII NEAPOLI
 MARGINE ADSCRIBTA. *)

I. Ad locum Iarablii è ecc. schol. Aristotelis p. 186.

Ὅτις ἐστὶ σχεδὸν ἀφαιρούμεν ἄλλοτερος, νόησι
 ἀποκρίνη, τὴν σωματικὴν ἐγγύτητα ἀποκρίνη ποιεῖται θεοῦ
 ἐξελίξασθαι ἐκ τῆς φύσεως, ἐστὶ ἡ κινῶσα
 ἰσχυρὴ ἀποκρίνη ἀποκρίνη, καὶ εὐθὺς ἐρημίας
 ἀποκρίνη ἀποκρίνη ἀποκρίνη, ὡς τὰ σωματικὰ
 ἀποκρίνη ἀποκρίνη ἀποκρίνη, καὶ ὑπὸ θεοῦ τὴν κί-
 νησιν ἔχει, καὶ τὴν ἡσυχίαν, ἀλλὰ προσεχῶς ὑπὸ
 φύσεως κινῶται. Πολλὰ μὲν γὰρ εἰσι τὰ κινῶντα
 τὰ σωματικὰ. Πρῶτον ὁ λόγος, εἶτα ὁ νοῦς, καὶ εἶ-
 τα ἡ ψυχὴ. Ἄλλοι καὶ τελευταῖον ἡ φύσις, ἥτις
 εἶναι

*) Cf. de his scholiis quae in Notitia codd. Msscriptum.
 Ioan. Stob. p. XXXVII monuimus.
 a) Verba τὴν φύσιν delenda videntur.

STOBÆUS
SCHOLIA ed. HEEREN

ἀκίνητος, καὶ ἡ ἐνέργεια ἀμετάβητος. Ὁ μὲν γὰρ γ) ἔχει ἐν ἑαυτῷ πάντα. Τὸ σῶμα δὲ καὶ τὴν οὐσίαν ἐν χρόνῳ ἐστὶ καὶ τὴν ἐνέργειαν, οἷον τὸ ἡμέτερον σῶμα, καὶ τὴν οὐσίαν ἐν χρόνῳ ἔχει, κατὰ μικρὸν γὰρ αὐξάνεται, καὶ τὴν ἐνέργειαν, οὐ γὰρ ὁμοῦ ἐνεργεῖ πάντα ἢ δὲ ψυχὴ κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν αἰώνιος ἐστὶ, οὐδὲ γὰρ κατὰ μικρὸν αὐξηθεῖσα ἐγένετο ψυχὴ, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς τελεία ἐγένετο. κατὰ δὲ τὴν ἐνέργειαν χρόνου μετέχει, οὐ γὰρ ὁμοῦ πάντα ἔχει τὰ νοήματα ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου μὲν μεταβῆναι δεῖ εἰς ἕτερον. Καὶ ὁ οὐρανὸς τοιοῦτός ἐστιν αἰώνιος μὲν κατὰ τὴν οὐσίαν, κατὰ δὲ τὴν κίνησιν καὶ αὐτὸς ὑπὸ χρόνου κείμενος.

IV. Ad I. Hermetis p. 316.

Εἰ κακὸν ἡ ὕλη;

Πλάτων ὁ Φιλόσοφος ἐν μὲν τῷ Τιμαίῳ μητέρας καὶ τιθῆνῃ τῆς γῆς καὶ γενέσεος, καὶ συναίτιαν τῆς τοῦ κόσμου δημιουργίας αὐτὴν ἀποφαίνεται. Ἐν δὲ τοῖς τοῦ Ἐλεάτου ξένου λόγοις αἰτίαν αὐτὴν λέγει τῆς τοῦ παντός εὐταξίας. Ἐν δὲ τῷ διαλόγῳ τῷ καλουμένῳ Φιλόβου, ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ταύτην παράγων ἐνθεον αὐτὴν καὶ ἀγαθὴν διὰ τὴν ἀπὸ θεοῦ γένεσιν ἀποφαίνεται. Περικλῆς δὲ ὁ Φιλόσοφος οὔτε ἀγαθὴν αὐτὴν οἶεται οὔτε κακὴν. Τὸ μὲν γὰρ ἑσχατὸν τῶν ὄντων καὶ πόρρω τοῦ ἀγαθοῦ οὐκ ἀγαθὸν λέγει, καὶ δὴ αἰτίαν δημιουργικὴν τοῦ ἀγαθοῦ τιθεὶς ἀναγκαίαν ἐπονομάζει. Τὸ γὰρ ἐνδεὲς αὐτὴν ἢ) τοῦ ἀγαθοῦ ἐπιτελεῖν λέγει πρὸς τὴν τῶν αἰσθητῶν δημιουργίαν, ὅπερ ἀναγκαίαν ἐστὶ.

V.

g) Supplendum videtur νοῦς.

b) αὐτὴν τοῦ ἀγαθοῦ rescripsi pro αὐτῆς τῆς ἀγαθῆς.

V. Ad p. 342.

Εἰ ἐν τόπῳ τὸ ἀσώματον;

Ἐναντία εἰσὶ τὸ σῶμα καὶ τὸ ἀσώματον, εἰ οὖν
σῶμα ἐν τόπῳ τὸ ἀσώματον οὐκ ἐν τόπῳ, εἰ δὲ
ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον, καὶ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ,
εἰ τῷ σώματι ἐναντία ὄντι τῷ ἀσώματι 1) ἐπι-
τὸ ἐν τόπῳ εἶναι, ἀκολουθεῖ πάντως τῷ ἀσώ-
ματι τὸ μὴ ἐν τόπῳ εἶναι. Τὰ γὰρ κύρια σώμα-
κρείττονα πάντως εἰσὶ τόπου, εἰ τοπικῶς οὐ πάρα-
τοῖς σώμασι. Τῇ δὲ σχέσει πάρεσιν αὐτοῖς,
τι 2) λέγει ἡ ψυχὴ καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν
σώματος εἰ μὲν καθαρῶς 1) ἀπαλλαγῇ καὶ ἀπα-
ε, οὐκ ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ σῶμα, ὃ ἀπολέσει-
ν, εἰ δ' ἐμπροσθὸς ἀγαπᾷ αὐτὸ καὶ διαλυθὲν, καὶ
εὐγάπη σχέσις ἐστὶ πρὸς αὐτὸ, καὶ ὑποσάσει μὲν
ἡ οὐσία οὐ πάρεσι τὸ ἀσώματον τῷ ἀσώματι,
καὶ δὲ εἰς αὐτὸ ὅταν βούληται.

VI. Ad excerptas philosophorum sententias p. 634.

Τὸ θαλάττιον ὕδωρ οὐ τρέφει τὰ δένδρα, διότι
ἐνδύεται ταῖς ρίζαις αὐτῶν, οὐδὲ ἀναφέρεται τα-
ς εἰς τὸ τέλος ἔχειν 3) καὶ τοὺς ἀκρεμῶνας, διὰ
παχὺ εἶναι. Καὶ ὅτι ἐμβριδὲς ἐστὶ καὶ γεῶδες,
το δὲ ἀποδείκνυται ἀπὸ τοῦ μᾶλλον ἀνεχεῖν καὶ
ερεῖδειν τὰ πλωῖα, καὶ τοὺς καλυμβοῦντας. Καὶ
ξηρανθὲν ἐστὶ τοῦτο τὸ ὕδωρ. Δεῖ δὲ τοῖς δέν-
δρσι οὐ ξηρότητος ἀλλὰ μᾶλλον ὑγρότητος. Ὅτι
δὲ

1) τῷ ἀσώματι rescripti pro τὸ ἀσώματον.

2) Num: τίς λέγει? Ἡ δὲ ψυχὴ &c.?

3) καθαρῶς edidi pro καθαρός.

4) In verbis εἰς τὸ τέλος ἔχειν corruptelam latere cer-
tum est. Num εἰς τὸ τέλος ἔσχατον?

δὲ ξηραίνει τὸ θαλάττιον ὕδωρ, φανερόν καθέστηκεν ἀπὸ τοῦ βοηθεῖν πρὸς τὰς σήψεις, ἐξηκμάζον η) ταύτας καὶ ἀναξηραίνον. Καὶ τὰ σώματα δὲ τῶν λουσαμένων ἐν θαλάττῃ ξηραίν ἴσχει καὶ τραχείαν τὴν ἐπιφάνειαν ἐπεὶ ο) καὶ ἄλλην αἰτίαν, ἃσι πολλῆς ἢ θαλάττα μετέχει τῆς λιπαρότητος, τὸ δὲ λιπαρὸν ἐμπίπτει τοῖς πόροις τῶν δένδρων οὐκ ἐπὶ ταῦτα καρπογονεῖν.

Διὰ τί ρ) ὑπὸ τῶν ὑετίων ὑδάτων μᾶλλον ἢ τῶν ἐπιβρυτῶν τὰ δένδρα καὶ τὰ σπέρματα πέφυκε τρέφεσθαι; Διότι τῇ πληγῇ διεσῶσι τὴν γῆν, καὶ πόρους ποιοῦσι, καὶ διαδύονται η) εἰς τὰς ῥίζας; ἢ, ὅπερ ἀληθέστερον, ὅτι πρόσφατόν ἐστι καὶ νέον ὕδωρ τὸ ὑόμενον, ἕωλον δὲ καὶ παλαιὸν τὸ λιμναῖον; ἢ ὅτι τὸ ἀερώδες ὕδωρ πνεύματι μεμιγμένον ὁδηγεῖται καὶ ἀναπέμπεται ταχέως εἰς τὸ φυτὸν ὑπὸ λεπτότητος, διὸ καὶ πομφόλυγας ποιεῖ διὰ τὴν τοῦ ἀέρος ἀνάμιξιν ἢ ὅτι τὸ ὄμβριον ὕδωρ γενόμενον ἐν ἀέρι καὶ πνεύματι καθαρὸν καὶ ἀμιγές καθέσει, τὰ δὲ πηγαιῖα καὶ τῇ γονῇ τοῦ τόπου δι' ἐνὸς ς) ἐξεισί πολλῆς ἀναπέμπεται πύτητος. Προσθεῖς καὶ ἄλλην αἰτίαν, εὐσηπτόν ἐστι τὸ ὑετίον ὕδωρ καὶ διὰ τοῦτο εὐπιπτόν. Πᾶν δὲ ὕδωρ τὸ οὕτως ἔχον τρέφει τὸ ὑποκείμενον.

VII.

- η) ἐξηκμάζον rescripti pro ἐξηκμάζον.
- ο) Num pro ἐπεὶ legendum ἐπιφέρει, nempe ὁ Φίλοσοφος?
- ρ) Sequuntur iam problemata nonnulla physica, ad modum Aristotelicorum, additis responsis.
- ς) διαδύονται rescripti pro διαδύοντας.
- ς) Sic in cod. Num δι' οὐ?

VII. Ad l. Aristoteli p. 634.

Διὰ τί μόνος ὁ στρατάρχης ὁ Νείκος εὐφραδὸς οὐκ εὐφραδὸς; Διότι τῶν νεφελῶν ἀπὸ τῆς ἀνδροπίας περὶ τὸν ἐπισημῶν ἀνέμων ἀρχὴ κρημνίσθαι ἐκινεῖται καὶ ἐπιπνευόμενῃ ἐν ταῖς ἀρχαῖς (α) ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν τόπον πυρρῶδους ἀπασα ἐξικμάσσεται, καὶ ἐν τῷ μετῷ ἐπιπνευομένου καὶ κατὰφρομένου ὁ Νείκος ἡσ οὐκ εὐφραδὸς ἐξιστάμενος γενεργεῖ τὰς ἀρχαῖς, καὶ εἰκταὸς αὐτῶν οὐκ ἀναδιδόσκει, τῆς ἀρμίδος πρὸς τὴν ἐκτακείας διὰ σαφηνότητα. Εἰ δὲ οὐκ ὁ Νείκος ἔχομενος ἀπὸ χύονος τηκομένης, ὡς τινες τῶν φιλοσοφῶν οἰοῦσιν, αὐτῶν ἀν ἐκείθεν δευτέρως ἀνεπέμψθησαν, ὅθεν οὐδ' ἀλλή τις αἰτία ἀλλή-εσθῆα τῆς τοῦ στρατάρχου ἀναβύθου, καὶ τοῦ μη-εφραδὸς ἐξ αὐτοῦ ἀναδιδόσθαι.

Περὶ τῆς ἐν Ευβοίᾳ παιδείας.

Τὸ Πένταχος τὸ Ἴωνον, ἐκ παλαιῆς ἐφυχορίας τῆ Ευβοίᾳ εἰνούμενον, καὶ κατὰ μέρος διὰ σομίου κωσ εἰς Κρισσαίων κώπρον εἰσερχόμενον, ἐμιμίζεται πρὸς τὴν Ἀγυαίαν θάλασσαν, ἐπηρεγόμενον f) ὑπὸ τοῦ Πελοποννησίου Ἰθμοῦ τῆς σφόδρα φορᾶς ἀνακινῶνται προμῆδιὰ τῶν κρηττόνων, καὶ εὐκρινῶν ἐπιπνευόμενον. καὶ τὴν ἀντίθετον πρῶτον τοῦ ἀρχαίου ἀπο-εχισόμενον. καὶ u) τούτου δὲ παιδείας κατὰ τὸν κωσ γενόμενος, καὶ περὶ τὸν πρῶτον πρῶτον ἡ-εστὰ x) τὸν ἄλλον κώπρον εἰσόμενος, τοῦ ἐπιπνευόμενος οὗτος

- 1) ἀρχαῖς relscripsi pro ἀρμίδος.
- 2) Excidisse videtur δέ.
- 3) Num: μή καί, ἀε εὐκρινῶν ἐπιπνευόμενον &c.?
- 4) ἀποπνευόμενον, καὶ, relscripsi pro ἀποπνευόμενον καὶ &c.
- 5) κατὰ edidi pro καί.

οντος ἐπὶ τῷ ἀνατρέχοντι πολλοῖς ἐπίπτουσι
βροχίον τε ἴσχει τὸ ὕδωρ καὶ ἰσχυρὸν φλεγμαῖ
ἐπιφέρει, πρὸς τῆς ἀντιτυπίας εἰς κλύδωνι κορυφα
νον.

Διὰ τί τῶν ὀμβρίων ὑδάτων ἐυαζδέερα τῶν
σπέρμασι τὸ μετὰ βροχίης καὶ ἀεραπῆς; —
πνευματώδες η) διὰ τὴν τοῦ ἀέρος τραχύτητα ζ)
ἀνάμιξιν. Το δὲ πνεῦμα τὴν ὑγρότητα κινῶν μᾶ
λον ἀναπέμπει καὶ ἀναδίδωσιν. Ἡ ὅτι βροχίης
καὶ ἀεραπῆς ποιεῖ τὸ θερμὸν ἐν τῷ ἀέρι πρὸς τὸ
ἰσχυρὸν μαχόμενον; διὸ καὶ χειμῶνος ἤκιστα βροχί
ἔαρος δὲ μάλιστα καὶ φθινοπέρου. ἢ δὲ ὑγρότης πλε
τουσα α), τὸ ὑγρὸν προσφιλὲς ποιεῖ τοῖς βλαστ
νοῦσιν καὶ ὀφέλιμον. Ἡ μὲντοιγε ἔαρος τῶν ὑδά
των ἀναγκασιώτερά τοῖς σπέρμασι πρὸ τοῦ θέρου,
ὄθεν ὁ πλείστον ὑμνήτη τοῦ ἔαρος χώρα, καθάπερ ἡ
ἐν Σικελίᾳ, πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς καρποὺς ἀναδ
δωσι.

Διὰ τί τῆς θαλάττης καταγριζομένης β) ἔλαιον
γίνεται καταφάνειαι ἢ γ) γαλήνη; — Ὅτι τὴν θα
λατταν γαῖαν καὶ ἀνώμαλον αἶσαν ἐξωθεν διατη
κον, d) τὸ ἔλαιον τῇ πρηνότητι αἴται ἀνατρέχουσι
εἰς ἑαυτὴν καὶ συελλομένης γίνονται πόροι τινὲς καὶ
κενοὶ διαλέμονται μεταξύ διαυγείας τοῖς σώμασι δι
δόντες καὶ καταφάνειαι ἢ ε) τὸ πνεῦμα τὸ ληθ
ταται

- γ) πνευματώδες edidi pro πνευματώδει.
- ζ) τραχύτητα rescripti pro τραχύτητος.
- α) Num ἐπίπτουσα?
- β) καταγριζομένης edidi pro καταγρινομένης.
- γ) ἢ rescripti pro ἡ.
- δ) Corrupta haec, nec ea expedio.
- ε) Addendum videtur ὅτι.

τον ἀπολιθωθῆναι οὐ ποιεῖ πληγὴν οὐδὲ σάρον, ἢ
μαλακώτατον καὶ λιπαρότατον ὂν, ἐπιχειρομένου
βαλέσθῃ, διασκήδησι τον ἐν αὐτῇ Σαφροῦ αἰετῶ
λαμπρότατον ἀπεργάζεται, γαλήνην δὲ ἐμποιεῖ
πλέον ἀκάλειν, καὶ οὐκ ἔστι ἀκάλειν f) αὐτὴν αἰετῶ
ἀρτσοῦσαι. Ἐστὶ καὶ ἀλάσαι αἰτῶσαι, ἀλλ' αἰετῶ
ἡμῶν ἀκρίβεισσαι.

Μέγας χεῖμων καὶ μέγα θέρος γίνονται, ἡνικαὶ
οἱ πλανήται ἐν χειμῶνι Σαδὶῶ γένονται ἐν
τοῦ ἡλίου ἐν ἰχθύσι. Μέγας δὲ θέρος, ὅταν πᾶν
ἐν θέρῳ ἐν λέντι ἢ καρκινῶ, καὶ γὰρ ὁ ἡλίου
πορ ἐν λέντι μὲν γινόμενος ποιεῖ θέρος, ἐν αἰετῶ
καὶ δὲ χεῖμωνος ἐνδὲν καὶ ἐν αὐτῶν ἀνομάδι διὰ
αἰετῶ καὶ τὸ αὐτὸ θέρει τον ἡλίου, ἀπὸ γὰρ
τοῦ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποκαθίσταται ὁ φασίη. Πάν
τῶ μὲν ἡμῶν κατὰ νόμον ἰσχύουσι αἱ πλανήται
ποιοῦσι μέγα θέρος, ἀφιστάμενοι δὲ ἐκ διαμέτρου ποιοῦσι
ἐν μέγαν χεῖμωνος, καὶ ἐν μὲν τῶ μεγάλῳ χεῖμωνι
κατατοῦται ἢ ἡπειρος, ἐν δὲ τῶ μεγάλῳ θέρει
εἰσποῦται ἢ Σαλαττα.

Οὐ τὰ ῥόδα μόνον ἀλλά καὶ τὰ ἰα καὶ πᾶντα
καὶ ἔχει ἡδεῖαν ἀποθροῦσαι, ὅταν σείρῳ g) καὶ κρομ-
δία τοῦτοις παρὰφουτενται, εὐδαιμονία γίνονται,
καὶ πᾶν ὁ, τὶ ἀνδρῶν καὶ θυσοῦσαν ἐν τοῦτοις ἡμέ-
ροις δαιμονίους των σπαργατῶν φουστῶν ἀποθροῦσαι,
καὶ γίνονται τὸ κατὰ ἀλμυρῶν εὐδαιμονίαν καὶ ὅτι
κατακρίσασθαι. Καὶ τὸ πύργων δὲ ὑπὸ τῇ αὐτῇ φου-
σῶν δαιμονίους αὐτοῦ γίνονται, μετακρίσθαι εἰς
φουρὸν τὸ ἐν τῇ αὐτῇ φουρῶσθαι. Καὶ τῆς αὐτῆς
ἀγρίης,

Ultima haec, quae corrupta videntur, non intelligo.
Num forte εἰρηφον, ἀβυσθίμια?
F f

ἀγρίης, παραφυτευομένου σύκου, βελτίω τὰ σύκα γίνονται ὀλίγη γὰρ ἐκάστα καὶ φορέας πρὸς τὰ σύκα Φυλα καὶ ὁμοία γενομένης, ὅσον ἐστὶ ἐν τῇ συκῇ τῇ γλυκείας δριμύ εἰς τὴν ἀγρίαν μεταβαίνει, καὶ ἀμικτόν τὴν τοῦ σύκου Φυλάττει γλυκύτητα. Διὰ τί τὸ τοῦ ἀγρίου σὺς δάκρυον ἡδύ, τὸ δὲ τοῦ ἐλάφου ἀλμυρὸν; τοῦτο διὰ θερμότητος καὶ ψυχρότητος γίνεται. Ὁ μὲν γὰρ ἐλάφος ψυχρὸς, ὅθεν καὶ δειλὸς καὶ φεύγων ἐστὶ, διώκων δὲ σὺδέποτε· ὁ δὲ χείρονος θερμὸς, ἔνθεν τὸ μὲν θερμὸν τῷ ὀφθαλμῷ ἢ τῶν σῶν ἐγκαθεύμενον πεττετόν παθεῖ τὸ δάκρυον καὶ γλυκὺ ἀπεργάζεται, τὸ δὲ ψυχρὸν μεταβάλλειν τοῦτο τοῖς ἐλάφοις μὴ ἐξισχύον ἀλμυρὸν τοῦτο καὶ φαῦλον ἔσθ'· οὐδὲν γὰρ τῶν πάντων ἀνάτιον, εἰ καὶ πολλὰ τὴν ἡμετέραν διαφεύγει κατὰ ληψιν, δεῖ δὲ τὰς ἀληθετέρας διώκειν τῶν αἰτιῶν, ἀλλὰ καὶ ταῖς πιθανωτέραις ἀρκεῖσθαι, ἐπεὶ καὶ τοῦτο Πλάτων παρακελεύεται ἐν τῷ διαλόγῳ τῷ Φαιδρῷ, οὐ τὰ ἀνέλεκτα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ δυσέλεκτα προσδεχόμενον.

VIII. Ad l. Plat. p. 812. fr. 9.

Πότερον ἡ ψυχὴ ἀπὸ τοῦ σώματος ἢ τὸ σῶμα ἀπὸ τῆς ψυχῆς; Ἐπὶ εἰ) μὲν τοῦ φυσικοῦ θανάτου τὸ σῶμα λύεται ἀπὸ τῆς ψυχῆς, ἐπὶ δὲ τοῦ νοητοῦ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τοῦ σώματος. Ἡ μὲν γὰρ φύσις ἔδρασε τὸ σῶμα ἐν τῇ ψυχῇ, εἰ γὰρ μὴ κατέχητο τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς ψυχῆς, διαλύετ' αὖν, ὅθεν ἐν τῷ θανάτῳ λύεται τὸ σῶμα ἀπὸ τῆς ψυχῆς, ἡ δὲ ψυχὴ ἔδρασε ἑαυτὴν ἐν κ) τῷ σώματι διὰ τοῦ πάθους.

h) τῷ ὀφθαλμῷ rescripti pro τοῦ ὀφθαλμοῦ.

εἰ) Ἐπὶ rescripti pro ἐπεὶ.

κ) ἐν supplementi.

X. Ad I. Porphyrii p. 814. fr. 13.

Περὶ τῆς πρὸς τὸ θεῖον τοῦ νοετοῦ ἐπιστροφῆς.

Τῶν παρὰ τοῦ θεοῦ ἀπὸ τοῦ μὴ ὄντος ἐς τὸ ^{π)} εἶναι παραχθέντων τὰ μὲν ἐστὶ μόνον ὄντα, ὡς τὰ ἀψυχα σώματα, τὰ δὲ καὶ ὄντα καὶ ζῶντα, ὡς τὰ ἐμψυχα σώματα, τὰ δὲ καὶ ὄντα καὶ ζῶντα καὶ νοούντα, ὡς ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νοῦς. Ἐκαστον οὖν πρὸς τὸν θεόν, ἀφ' οὗ παρέχθη κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπαρξίν, ἐπιστρέφει. Τὸ μὲν ὄν οὐσιώδη ποιεῖ τὴν ἐπιστροφήν, τὸ δὲ ζῶν καὶ οὐσιώδη καὶ ζωτικὴν, τὸ δὲ καὶ νοῦν ^{π)}, καὶ οὐσιώδη καὶ ζωτικὴν καὶ γνωσικὴν. Ἐκαστον γὰρ ἀσπρονήλθευτῶ καὶ ἐπέστραπτῶ. Τούτο δὲ τὸ φιλοσοφήμα ὁ Φιλόσοφος Προκλὸς ἐν τοῖς κεφαλαίοις ο) αὐτοῦ τίθησιν, καὶ διακρίνει. Καὶ πρὸ τούτου ὁ Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος σαφέστερον τοῦτο διακριβοῖ, καὶ ἐστὶν ὁ λόγος τῶν πάνυ σπουδαζομένων ἀληθέστατος καὶ ἀκριβέστατος.

XI. Ad I. Plat. ex Tim. p. 856. fr. 24.

Τίς ἡ Πλατωνικὴ ψυχογονία; Τῆς ψυχῆς ἀλλή μὲν ἡ οὐσία, ἄλλη δὲ ἡ δύναμις, ἄλλη δὲ ἡ ἐνέργεια τῆς οὖν ψυχογονίας τρεῖς πρῶτα ταῦτα κεφαλαία. Καὶ ἡ ἀλλή μὲν αὐτὴ ἡ ὑπαρξις, ἄλλη δὲ ἡ δύναμις, ἄλλη δὲ ἡ ἐνέργεια. ^{ρ)} καὶ ἢ τὰ μὲν ^{ρ)} ξηραίνει ^{ρ)} τὰ δὲ ^{ρ)} θερμαίνει. Καὶ ἡ μὲν ὑπαρξις τὸ εἶναι αὐτὴν ἀφωρίζει, ἡ δὲ ἀρμονία τὸ οὐσιώδες αὐτῆς πληθεύει ἀρμόζει. εἶδος δὲ ἐστὶ τὸ ἐκ τούτων
ταῦ

m) ἐς τὸ edidi pro ἐσθω.

n) Num τὸ δὲ νοερόν, εἴεστο καὶ?

o) κεφαλαίοις edidi pro κεφαλοῖς.

p) Confusa haec et male repetita videntur.

q) Num ξηραίνει? Sed heque sic sensum assequor.

ὄν δυοῖν ἀποτρίβον· πρώτη μὲν οὖν αὐτῆς ἡ
καρξίς, δευτέρα δὲ ἡ ἁρμονία, τρίτη δὲ ἡ ἰδέα, τε-
τάρτη ἡ δύναμις, πέμπτη ἡ ἐνέργεια, ἕκτον δὲ καὶ
ἑβδόμην τὸ ἐκ τούτων εἶδος.

Διὰ τί ἡ ψυχὴ μέση τῶν ἀμερίτων καὶ τῶν με-
ρῶν λέγεται; Τῶν μὲν νοητῶν ἰδιώματα ταῦτα,
ὄντως ὄν, τὸ αἰώνιον, τὸ τέλειον, καὶ ἕτερα τοί-
κοτροπα. Τῶν δὲ αἰσθητῶν ἕτερα ἅπαντα τὰ ἰδιώ-
ματα, τὸ ἔγχρονον κατὰ τὴν οὐσίαν, τὸ μερίζον,
ἄλλου προσδέες, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Μέσα δὲ
αὐτῶν ἐστὶ τὸ οὐκ ὄντως ὄν, τὸ κατ' οὐσίαν μὲν αἰώ-
νιον, κατὰ δὲ τὴν ἐνέργειαν ἔγχρονον, καὶ τὰ ταύ-
τοις ἀκόλουθα. Ἡ μὲν οὖν ψυχὴ οὔτε ὄντως ὄν ἐστὶ,
οὔτε ὄντως μὴ ὄν, ἀλλ' οὐκ ὄντως ὄν. Διὰ ταῦτα
καὶ τὴν ψυχὴν φάμεν τῶν τ' αἰωνίων καὶ τῶν αἰσ-
θητῶν, οὔτε καθαρῶς αἰωνίαν οὐσίαν, οὔτε μὴν ἐν-
εργῶς αἰσθητὴν, ἀλλ' ἐξ ἀμφοτέρων μικτὴν, καὶ
ἐκ τῶν ἀκροτήτων κεραυνυμένην. Εἰ μὲν οὖν ἦν ὄν-
τως ὄν, ἦν ἂν ἀμερίτος, εἰ δὲ ὄντως μὴ ὄν, ἦν ἂν
μερίσιμη. Ἐπεὶ δὲ μὴ ὄντως ὄν ἐστὶ, μέση ἐστὶν ἀμερί-
σιμη καὶ μερίσιμη.

Εἰ ἀναρχος ἡ ψυχὴ; Οὐκ ἐστὶ καθ' ἑαυτὴν ἡ
ψυχὴ οὔτε ἀγέννητος, οὔτε ἀνευ αἰτίας γ), αὐτὴ
τῶν ἄλλων ὑπάρχουσα. Τίς δὲ ἡ αἰτία ἀφ' ἧς
καὶ γέννηται; ἀπαντὶ δὲ τούτῳ σαφέα, ὡς ἡ
μορφυτική. Ἀρχὴ γάρ αὐτῆ πάσης τῆς τῶν ὄν-
των ἀπογεννήσεως. Τίς δὲ ἡ πρόοδος αὐτῆς; καὶ
πῶς προῆλθεν; Ἡμεῖς μὲν οὐσιοποιούμεν αὐτὴν ἀπὸ
τῆς ἐμφυσήματος ὃ ἐνεφύσησεν εἰς τὸν πρῶτον ἄν-
θρωπον.

γ) οὔτε ἀγέννητος οὔτε ἀνευ αἰτίας edidi pro οὐδὲ ἀνευ-
γέννητος οὕτως ἀνευ αἰτίας.

Θρωπον ὁ Θεός. Ἄλλ' ἦν ^ς) δὲ ποικιλοτέρα περὶ
 τούτων ἢ διεξέτασις ὡς περ γε καὶ περὶ τῶν ἄλλων,
 ἔτι διὰ μόνην τὴν τελειότητα ἀπογεννᾷ ὁ Θεός, καὶ
 ἵνα τὸ ζύμπαν τέλειον ἀποδείξῃ, ὁμοῦ μὲν πάντα
 παραγάγει, ἕκαστον δὲ κατὰ τὴν οἰκίαν τάξιν πρόσει
 τὸ ὄν αὐτοῦ, ἢ ζωὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος, ὁ νοῦς ἀπὸ
 τῆς ζωῆς, ἢ ψυχὴ ἀπὸ τοῦ δημιουργικοῦ νοῦ. Ἔστιν
 οὖν Φησὶν ἡ ψυχὴ νοῦ γέννημα ἀχρῶνως ἐξ αὐτοῦ
 προϊούσα.

Τίς ἢ τῆς ψυχῆς δύναμις; Οὐκ ἔστι ἡ τῆς ψυ-
 χῆς δύναμις ἀτελής ὑπαρξίς, ἀλλὰ τελεία καὶ
 πρωτογενὴς, καὶ γεννητικὴ τῆς ἐνεργείας, γόνιμος
 τβ γ) καὶ πλήρης καθ' ἑαυτὴν ὑπαρχούσα. Καὶ
 ἄλλοι μὲν αἱ τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις, Φησὶν, ἐκ τοῦ
 συγκειμένου ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, ἄλλοι δὲ αἱ
 τῆς ψυχῆς αὐτῆς. Καὶ ἄλλως μὲν εἰς ἑαυτὴν ἐνε-
 γεῖ, χωρὶς τοῦ νοῦ η) καὶ μετὰ τοῦ σώματος ὑφε-
 σῶσα, ἄλλως δὲ εἰς τὸ μετέχον δίδωσιν ἑαυτὴν, κα-
 τὰ δευτέρας ζωῆς διαφορὰν. Τεκμήρια δὲ τῶν δυ-
 νάμεων, ἄλλα μὲν πρὸ τοῦ εἰς τὸν κόσμον εἰσελθεῖν
 τὴν ψυχὴν, ἕτερα δὲ ὅσα αἱ σφαίραι τοῦ οὐρανοῦ
 αὐτῇ δίδουσι, καὶ ἅμα πόλιν ἢ φύσιν. Καθ' ἑκά-
 στην γὰρ λήξιν τῶν τοῦ παρόντος μοιρῶν ἡ ψυχὴ γε-
 νναμένη, τὰς ἑκάστη λήξει προσηκούσας δυνάμεις ἀλ-
 λαττεται.

Πόσαι αἱ τῆς ψυχῆς δυνάμεις καὶ τίνας;

Τῆς ψυχῆς ἡ μὲν ἀντιληπτικὴ τίς ἐστὶ δύναμις,
 καθ' ἣν τῶν ὄντων ἀντιλαμβάνεται, ἡ δὲ παθητι-
 κή,

ς) Ἄλλ' ἦν δὲ ποικιλοτέρα π. τ. διεξέτασις ὡς περ γε καὶ
 &c. referri, pro ἄλλῃ δὲ ποικιλοτέραν π. τ. διεξέ-
 τασιν, ὡς περ δὲ καὶ &c.

γ) τβ edidi pro δέ.

η) τοῦ νοῦ edidi pro τούτου.

καθ' ἣν διατίθεται οικείως καὶ ἀλλοτρίως, ἢ
πρακτικῆ, καθ' ἣν πρὸς τὰς πράξεις ἐκουσίας
μα. Καὶ τῶν δυνάμεων τούτων ἄλλαι μὲν ἀπό-
τυπῶν εἰσιν, καὶ μόνῃ τῆς ψυχῆς, ἄλλαι δὲ τοῖς
σώματι καὶ αὐγοειδέσιν ἐποχῶνται σώμασιν, τινὲς
πνεύματι ἐνύλω συνεφεσείκασιν, αἱ δὲ τελευταῖαι
τὸ ἐφερώδες σῶμα ἀποτελεῦσιν. Ἡ δὲ Φαν-
ταστικὴ δύναμις πρὸς πάσας τῆς ψυχῆς τὰς δυνά-
μεις παραπέφυκεν ὡς ὅτι ἐκμάττεται ταῦτα, καὶ
τοῖς μὲν κρείττοσι τὰς ὑποδεερέας ἀποτυποῖ x), τοῖς
ὑποδεερέοις τὰς κρείττονας. Ἀποτυπωμένη
ἄρ' τὰς νοεραῖς δυνάμεις τῇ διανοίᾳ ταύτας ἐπι-
φραγίζεται, καὶ αὐτὴ ἀποματτομένη τὰ διανοη-
ματα, τῷ νῶ ταῦτα ἐγκατατίθεται.

Τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου ὡς ἐμοὶ δοκεῖ καὶ ἡμετέ-
ρα σύλληψις γ) αὐτοπάρχως συντρέχει ἡ ψυχὴ
καὶ τὸ σῶμα. Οὔτε γὰρ σῶμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ
κινεῖται, οὔτε ψυχὴ προὔπαρχει σώματος, προ-
ὔπαρξις οὖσα τῆς ἐνώσεως τοῦ Χριστοῦ.

Τοῦ Ἡρακλείδου z) ἐξηγήσις ἀπὸ τοῦ λόγου
τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Ὅτι τῶν τέκ-
νων οἱ γεννιότεροι σώματων μόνων εἰσὶ γεννιότεροι, οὐ
καθ' ἣν δὲ καὶ ψυχῶν, καὶ ταῦτο αὐτοῖς οἱ γεννιότεροι
αὐτοῖς μαρτυροῦσιν, ἐπεὶ ἀντι τῶν ἀναιρέων
οἱ τέκνοι συμβαίνει τυχόν ἢ καὶ θανάτου, τὰ σώ-
μα.

v) Num παραπεφυκῆα?

x) ἀποτυποῖ edidi pro ἀποτυπεῖν.

y) Num καθ' ἡμετέραν σύλληψιν?

z) Num forte τοῦ Ἐκκλησιαίου? Conscriptisse enim
in eum constat Gregorium Nyssenum, (de quo ser-
monem esse puto,) commentarium.

Ff 4

ματα κλαίουσιν ἅπερ ἐγέννησαν, τῆς δὲ ψυχῆς οὐ
Φροντίζουσι, ἥς ἐσι πατὴρ ὁ θεός, ἐκείθεν γὰρ ἡ ψυ-
χή α).

Περὶ τῆς ἀλόγου ψυχῆς. Ἐν τέσσαρσι τού-
τοις τὴν ἀλογον ψυχὴν οἱ φιλοσοφῆσαντες πρὸς Ἑλ-
λήσιν ἀφορίζουσι, ἐν τῇ ορεκτικῇ, καὶ ἢ καθαρῆς
ἡδονῆς καὶ λύπης μετέχομεν· ἐν τῇ δεξαστικῇ,
ἥτις β) τοὺς μέσους λόγους καὶ μεταξὺ τῶν αἰσθη-
τῶν εἰδώλων καὶ τῶν αὐτῶν καὶ καθαρῶν λόγων
ἀφορίζαι. Ἐν τῇ αἰσθητικῇ, ἥτις πρὸς τὰ αὐτὰ
εἶδη ὁμοιοῦται, καὶ προαἰσθάνεται τὰ ἐξωθεν σα-
τήρια. Ἐν τῇ φυσικῇ, ἥτις κυρίως ἐστὶ γενεσιουργός,
καὶ συμπλέκεται προσεχῶς τοῖς σώμασι, γεννᾷ τε
αὐτὰ, καὶ αὐξεῖ, καὶ διοικεῖ καὶ κατασκευάζει. Ἐν
τούτων δὲ τῶν τεσσάρων τὴν ἀλογον ψυχὴν ἐνίοι τῶν
φιλοσόφων οὐδ' αὖσαντες ἐκλείπτουσι γ) οἷον τῇ
λογικῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι συνεισάγουσι, τὴν δὲ
ἀλογον οἰκονομεῖν τὰ σώματα ἐπιτρέπουσιν.

XII. Ad p. 860.

Τίς δ' ἡ αἴρεσις τῶν κοινῶν ἐνεργειῶν τῆς ψυχῆς
πρὸς τὸ σῶμα; Τῶν ἐνεργειῶν αἱ μὲν ἀρχονται ἀπὸ
τῆς ψυχῆς, ὡς περ αἱ κρείττους καὶ αἱ προέχουσαι,
αἱ δὲ ἀπὸ τοῦ σώματος ἀνεγείρονται, ὅταν δεῖται.
Ἡ ψυχὴ δὲ τὸ ἐντεῦθεν κατὰ δ) καὶ ἐλλείποντα τῷ
σώματι. Πάλιν ταῦτα μὲν τοῦ σώματος ἐστὶ πα-
θή.

α) Duo haec loca τοῦ ἀγίου Ἀναστασίου et τοῦ Ἡρα-
κλείου, in cod. aliēno prorsus loco intrusa, leguntur
post vocem ἀποτυποῖ, ita ut, quae ibi sequi debe-
bant ταῖς δὲ ὑποδεεσέροις post ea, demum legantur;
Restitui ordinem quem res ipsa et sensus flagitat.

β) ἥτις edidi pro ἢ τις, et mox his pro εἰ τις.

γ) Corruptiora haec sunt, quam ut restitui possint.

δ) Num καταλλάττει?

κατὰ διὰ τὴν ψυχὴν, ὥστε τὸ ἐξουσιάζειν, διὰ τὴν
 καὶ αὐτοῦ τι ἐκτελεῖν. Ταῦτα δὲ τῆς ψυχῆς διὰ τὴν
 σωματικῆς γένεσιν περὶ τὴν ψυχὴν συμβαίνει. ἡ
 δὲ ἐπινοουμένη ἐξ ἴσου, ὥστε δὴ καὶ τὸ φέρον
 κατὰ τόπον, τὸ μὲν γὰρ διακρίβειν τόπον ἴδιον
 σωματικῆς, τὸ δὲ κινῶμεν κατὰ τὴν φασίαν, ψυ-
 χικῆς ἐνέργειαν. Ἀκριβέστερον περὶ ψυχικῶν
 κινήτων οἱ μὲν πολλοὶ τῶν φιλοσόφων f) ἀπλοῦς
 τῶν δυνάμεων ψυχῆς οὐκ ἐπινοοῦσι. Χρηθὲν δὲ αὐτῶς δι-
 εῖν ὡς εἶδη g) νοεταὶ δυνάμεις τῆς ψυχῆς. Αἱ
 εἰρηναίαι καὶ εἰς τὸν αὐτὸν ἀναγόμεναι νοῦν, τὸν
 εἰρηναίαν τῆς ψυχῆς, αἱ δὲ ἀδυνατοῦμαι αὐτοῦ τοῦ
 τῆς ψυχῆς, οἷς ἐξ αἰθέρα αὐτοῦ h) συνυπαρξέει
 δὲ ἀξίως τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς ἀλλὰ καὶ
 τῶν αὐτῶν κατὰ τὴν νοεταὶ νόησιν αἱ δὲ διακρί-
 βονται, ὥστε νόμοι τινὲς ἐκ ψυχῆς, τὰ δευτε-
 ρῆς τῆς εἰδη κατὰ τὸν νοῦν, καὶ αἱ μὲν ἀγαθῶ-
 τῆς, αἱ δὲ τῶν κακῶν ἀποσεμνυόμεναι. Ἰαμβόλι-
 ος δὲ ὁ φιλόσοφος, πειρισσότερος τοῦ δευτεροῦ
 λογικῆν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἔχει τῆς γῆς. Καὶ
 ἐκείνη μετὰ τοῦ πᾶντος ἀλλοτρεῖ τὰς δυνάμεις
 τῆς, καὶ ἀλλὰ μὲν αὐτῆ ἐν οὐρανῶν τῶν αἰ-
 θέρῃ, καὶ ἐν τῶν εὐχαιαῖς, ἀλλὰ δὲ ἐν τῶν παρῆ σῶ-
 τι.

Περὶ προαιρέσεως καὶ προσοχῆς. Μία αὐτῶν
 εἰς τῆς ψυχῆς προσοχὴ καὶ προαιρέσις. Ἀλλὰ
 ἢ μὲν

ἢ τὴν ἐδίδοι pro dī.
) Supplendum videtur διακρίβεται.
) Turbata haec sunt. Legendum ducō: αἱ εἶδη αἱ
 μὲν νοεταὶ δυνάμεις τῆς ψυχῆς, καὶ εἰς τὸν αὐτὸν
 εἰς.
) Num αὐτῶν?

FF 5

ἢ μὲν προαιρέσει ἔργεται τῶν πράξεων, ἔχει δὲ καὶ λόγον ἐν τῷ κινήσει τὰ καλὰ, καὶ ὄρεξιν τὴν φιερμότητα τῶν οικείων καὶ ἀγαθῶν, καὶ τὴν ἀναπληρώσεως ἀπὸ τῶν ἐλλείποντά. Αὐτὴ ἀμφοτέρων οὐν τοῦ λόγου καὶ τῆς ὀρέξεως συνίσταται ἡ προαίρεσις. Προσρῆξι δὲ ἐστὶν καὶ ἢ προσέχουσα τοῖς ἔργοις οἷς πράττομεν καὶ τοῖς λόγοις οἷς λέγομεν. Αὐτὴ ποτὲ μετὰ τῆς ψυχῆς εἰδὴ ἀνασκοπεῖται, τίνα δὲ εἴσιν, καὶ πῶς ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα; ποτὲ δ' αὖ τὸ ζῶν θεωρεῖται πρᾶττει, καὶ πῆ παραβαίνει, καὶ τὴ ἐλλείπει. Μέσα δὲ εἰσι καὶ τὰ τῶν μαθημάτων εἰσημάτων, καὶ τὰ τῶν καταρτητικῶν ἀρετῶν ἐπιτηδεύματα, μέσα δὲ λέγονται ὡς μετὰ τῶν κείμενα τῶν πρῶτων λόγων καὶ τῶν δοξαστικῶν.

Τίς ἡ βουλῆσις καὶ τίς ὁ πρακτικὸς λογισμὸς; Ἡ βουλῆσις περὶ τὸ λογιστικὸν μόριόν ἐστι τῆς ψυχῆς, κινεῖ μὲν γὰρ τὴν ὄρεξιν τὸ ἔφετόν, ἐπεὶ δὲ τοῦτο οὐκ ἂν ἵ λογισμῷ προαιρούμεθα ἢ κατ' αὐτό, ἐνεργεῖα βουλευτικῆ ὀρμῆ ἀνομάσται κ), ἔτέρω οὖσα τοῦ λογισμοῦ. Πρακτικὸς δὲ ἐστὶ λογισμὸς, ἢ ἰ) μετὰ τὴν ὄρεξιν τοῦ ἔφετου μετα λογισμοῦ πράξις τε καὶ ἐνεργεῖα. Τοῦτο δὲ ἐν ἴσῳ, ὅτι ψυχῆς ἀπολυθεῖσθαι σώματος καὶ ἐπι παρούσης ἐν τῷ σώματι οὐχ ἂ αὐτὸς ἐστὶ λογισμὸς. Ἐπεὶ δὲ πᾶσι τοῖς κρείττοσιν ἀφομοιοῦται ἡ ψυχὴ, θεῶ, ἀρχαγγέλαις, ἀγγέλοις, καὶ ταῖς λοιπαῖς δυνάμεσι, δια τούτο καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς τὰ μὲν θεῶν, τὰ δὲ ἀρχαγγελικά, τὰ δὲ ἀγγελικά, τὰ δὲ ψυχικά; τὰ δὲ ἀνθρώπινα, τὰ δὲ ἐναντία, (τίνα μὴ τὰ ονόματα λέγω). Μετὰ βαλλεῖ γὰρ τὰς ἐνεργείας, πρὸς τὸ λαμβάνει καὶ τὴν

i) Num μετὰ supplendum? Vel leg. λογισμῶ?

k) ἀνομάσται edidi pro ἀνομάσται.

l) ἢ dedi pro ὁ.

ὡς ὁμοίωσιν. Εἰ μὲν μεταβάλλει ψυχὴ εἰς ἀγγε-
 λον καὶ μεταβάλλει τὴν κατοσίαν ἕτερα εἶδη τῆς
 ζωῆς εἰς ἄλληλα. Οὐ γὰρ ἐστὶν ὁμοία τὰ γεννητὰ
 ἢ μεταβλητὰ τοῖς ἀμεταβώλοις. Ἀλλὰ ψυχὴ
 ἄγγελος μὲν ἢ ἀρχάγγελος γενέσθαι οὐ δύναται,
 ἀμεινται δὲ ὅσον εἰκὸς τοῖς ἐνεργείαις αὐτῶν, καὶ
 ἔσται τὰ ὑπερέχοντα γένη ἀπεικονίζεται, ἐπεὶ καὶ
 κατ' εἰκόνα Θεοῦ γενήσεται. Ἡ δὲ εἰκὼν ὁμοίωσιν
 ἔχει πρὸς τὸ παρδείγμα. Εἰ δὲ ὁμοιοῦται Θεῷ,
 πολλῶν μᾶλλον ταῖς ὑποθετέραις δυνάμεσιν καὶ
 πᾶσα μὲν ψυχὴ κατ' εἰκόνα πεποιήται τοῦ Θεοῦ, οὐ
 πᾶσα δὲ ἔχει τὸ κατ' ὁμοίωσιν, τὸ μὲν γὰρ κατ' εἰ-
 κόνα δυνάμεις ἐστὶ πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἐργασίαν καὶ
 τὸν ἀρχὴ τῆς καὶ ἀφορμῆ τῶν ἀγαθῶν πράξεων,
 καὶ οἷον σκιαγράφος τῶν ἀρετῶν. Τὸ δὲ κατ' ὁμοί-
 ωσιν ἐνεργείαις ἐστὶν αὐτοτελής καὶ ἀπηρέτισμένη εἰ-
 ρην. Οὐ πάντες δὲ ὁμοίως τὸ κατ' ὁμοίωσιν ἔχο-
 ῦν, οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δὲ ἔλαττον.

Περὶ ψυχῆς. Ψυχὴ ἑαυτὴν γινώσκει καὶ ὅτι τὸ
 εἶον ἔχει ἀξίωμα, πᾶρῶ μὲν τῆς φύσεως ἴσεται,
 πάντων δὲ τῶν σπερμάτων προέχει, πολλῶν δὲ ἐπι-
 κριτικῶν πρότερον πάντων σωμάτων κενώριται. Καὶ
 ἑαυτῆς ἠδρασαί, ἀνω που προκαθήμενη τῶν Φυσι-
 κῶν λόγων καὶ σπερματικῶν, εἰπεῖν δὲ αὐτοῦ τοῦ
 πάντος. Οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς τῶν ἀεθρῶν ἀπορροίας τῶ
 σώματι παραγίνεται, οὔτε παρὰ φύσιν εἰς γένεσιν
 ἔχεται, οὔτε σπερματικοὶ λόγοι ταύτην εἰς τὸ σώ-
 μα ἐξακοντίζουσιν, ἀλλ' ἀνωθεν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ κατ-
 ἔχεται. Ἀγνοήσασα δὲ ἑαυτὴν, ὅτι τῆς ἀνωθεν εὐ-
 φροσύνης ἐστὶ καὶ ἐλευθέρῃ κατέστηκεν, δουλοπρεπῶς
 θη-

m) Num forte: Εἰ γὰρ μεταβάλλοι ἡ ψυχὴ εἰς ἀγγε-
 λον, καὶ μεταβάλλοι τὴν οὐσίαν, καὶ ἕτερα εἶδη τῆς
 ζωῆς εἰς ἄλληλα.

θητεύει τῷ σώματι· καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀπόλλυσι,
καὶ ὁ μέγας αὐτῆς ὀφθαλμὸς ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ κα-
λύμματος καταχώννυται, ἢ ἀποσβέννυται.

Πότε ἡ ψυχὴ τεκνουμένῳ ἐνοῦται σώματι; Ὁ
μὲν τὴν θεολογίαν μέγας Γεργόριος ἀσαφῆς ἐστὶ περὶ
τούτου τοῦ μέρους, καὶ οὐκ ἂν αὐτὰν θαδίως ἐνεργῶ-
ταύτῃ ἢ ἐκείνῃ προσκείμενον τῶν δοξῶν. Ὁ δὲ θεὸς
Γεργόριος ὁ Νισσεύς, καὶ ὁ πολὺς τὴν ὁμολογίαν
καὶ τὴν φιλοσοφίαν Μάξιμος, οὔτε πρεσβυτέραν
τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος οὔτε μεταγενεστέραν τίθε-
σιν, ἀλλ' ὁμοῦ τῇ καταβολῇ τοῦ σπέρματος, ἐπι-
τηδείου πρὸς ὑποδοχὴν ψυχῆς τυγχάνοντος, ταύ-
την ὑφίστανουσι. Τῶν δὲ Ἑλλήνων οἱ πρόκριτοι μετὰ
τὴν τελείωσιν τοῦ φυσικοῦ ἔργαίου καὶ τὴν ἀποκύη-
σιν τούτου ἐνοπείρασα ταύτην τῷ σώματι. Πλὴν
ὅτε μὲν ἐσώθεν η), εἰ κατερριζωμένον τὸ ἔμβρυον, τὴν
φυσικὴν ψυχὴν τούτῳ δίδουσιν, ἐξελθόντι δὲ τὴν
λογικὴν, περιόντι δὲ τὴν νοεράν.

Πῶς ἐνοῦται τῷ σώματι ἡ ψυχὴ; Εἰσκρίνεται
τῷ σώματι ἡ ψυχὴ, ὡσπερ ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου
πάντα ἀδρόως ἐμπιμπλησι τοῦ φωτός. Καὶ γὰρ
αὕτη ἀδρόως ὅλον ἐξάπτει τὸ σῶμα εἰς τὴν ζωὴν,
καὶ ζωοποιεῖ ἐπιτηδείως ἔχον πρὸς τὴν ἑνωσιν ταύτην.
Ὡσπερ οὖν αἱ νευραὶ ἐφηρημοσμέναι, καὶ εἰ πόρρω
τύχοιεν οὔσαι, συγκινῶνται, καὶ ὁ καλούμενος
Φθείσ ο) δέχεται τοῦ πυρός τὴν δυνάμιν τοῦ μεταξὺ
αἴρος μὴ πυρομένου, οὕτω δὲ καὶ τὸ σῶμα ἀδρόως
ὅλον ἐλλάμπεται ὑπὸ τῆς ψυχῆς, καὶ εὐ δεῖ τῆς
ἀμερίτης ζωῆς καὶ δυνάμεως διηρημένας ἐννοεῖν τὰς
ἐλλάμψεις, ἢ τὰς μετοχάς. Ἀπεικαστέον δὲ αὐτοῦ
ὄντος

η) Num εἰσίουτι?

ο) Quid sub hac voce lateat, physicae peritis indagandum relinquo.

ἴστος μετοχὴν εἰς τὸ γινόμενον. Ὅτι περὶ γὰρ τὸ ὄν
 χρόνος τῷ γινόμενῳ παρέστιν, οὕτω καὶ αὐτὴ ἀχρό-
 νος τῷ σώματι.

XIII. Ad loc. Plat. p. 1044. fr. 51.

Ἀχαιοὶ ἀνομιάζθησαν ἀπάτινος Ἀχαιοῦ, βλα-
 βεύοντος ἀσπῶν. Κρεῖττον δὲ οἶμαι λέγεσθαι πα-
 ρεῖ τὸ ἀχάϊος ὃ ἐστὶν ἐπίθετον τῆς Περσεφώνης, εἰρη-
 ναι δὲ παρὰ τὸ ἀχος ὃ ἦχος, ὅτι μετὰ κυμβάλων
 ἤχουσαν τὴν κόρημ ἐζητεῖ, ἢ ὅτι τὴν Ταναγρέαν Φα-
 ρείσαν ἦχῳ τινὶ παρακολουθεῖν ἐκέλευε, καὶ ὅπου
 αἶε ὁ ἦχος παύσῃ, ἐκείσε κτίσαι πόλιν, ὃ δὴ καὶ γέ-
 γανε. Καὶ ἐν τῇ πόλει ἱερὸν Ἀχαιῶς Διμήτρος ἐκα-
 λασεν.

XIV. Ad loc. Platonis p. 1110. fr. 2.

Περὶ χυμοῦ. Ὅκτῶ τῷ γένει ὄντων χυμῶν, ἕνα
 μόνον τὸν ἀλμυρὸν ἀπ' οὐδενὸς καρποῦ δρωμεν τοῦτον
 γινόμενον, τὸν μὲν γὰρ πικρὸν χυμὸν ἢ ἐλαία φέρει,
 καὶ τὸν σφυρῶν καὶ φοινικοβάλανοι, καὶ τὰν αὐση-
 ρῶν καὶ ροῖαι, καὶ τὰν γλυκὺν τὸ μέλι, καὶ τὸν ὄξυν
 τῶν μήλων ἐνιαί, καὶ τὸν δριμύν πολλὰ τῶν σπερμα-
 τῶν, καὶ τῶν ῥιζῶν. Ὁ δὲ ἀλμυρὸς χυμὸς ἀπ' οὐ-
 δένος γίνεταί, διότι ἢ θάλασσα, διηδουμένη διὰ φυ-
 τῶν, τὸ ἀλμυρὸν ἀποβάλλει. Γεῶδες γὰρ καὶ πα-
 χυμερές ἐστὶ, καὶ ἐν ἐκάστῳ τῶν φυτῶν τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ
 καὶ θαλάττιον ἀλλοιοῦμενον, τὴν μὲν ἀλμυρότητα
 ἀσπασίθεταί, εἰς ἕτεραν δὲ μεταβάλλει ποιότητα,
 αἴτε γὰρ παχύτατον ὄν τὸ ἀλμυρὸν οὐ δύναται ἀπὸ
 τῶν ῥιζῶν εἰς τοὺς κλάδους μεταρρίζεσθαι, εἰ μὴ σὺν
 τῇ ἀλμυρότητι ἀποβάλλῃ καὶ τὴν βαρέτητα.

XV.

XV. Ad Ictum Herpeticum, Vol. II, p. 420.

Δια τίνων αϊτίων άχρωσών και ήματιών ρ) ή διαφυλάσσεται; Σαυμασόν δοκεϊ ει τών θερμότερων άχρωσών και ήματιών συνεικτικώς τού ψύχους έσι. Ου έχει δέ έτέρως, άλλ' έαυτούς παραλογίζεσθαι. Ου γάρ φασει θερμών τών ήματιών, ου γάρ ο χιτών ή χροσ ήμιν προσπίπτει τών πρώτων ένδυσσασμενούς; τών μέντοι θερμάδων, τής αφ' ήμων θερμότητος ένιστάσμενος ουχί άκμας περιελλών ουχί τών έξω αϊσών τού σώματος. Δι' απτερών άπτεσθαι θερμώμενον ρ) θερμάδων ήματιών, ουτά ψυχρόμεναι τήν χιόνα άπτεσθαι ήμιν. Ψύχεται δέ υπ' αούτης άφειστής πνύμας λεπτόν, τούτο γάρ συνέχεται τήν πύξιν, αούτης έν κατακεκλεισμένον, απελθόντος δέ τού πνεύματος υδωρ ουσα βρεί, και διαθήκεται, και άπλωθει τού λευκού, όπερ ή τού πνεύματος ήρεσ έσ' υγρόν τεναμίξιν άφρώδην, γινομένη παρεΐχει. Και τού άχρωσόν δέ, δια κού φάτητα μάλα κοίτη, περιπίπτει, ου θρύπτει τού πάγον.

Τί έσι βούλιμος; Βούλιμος λέγεται ο μέγας λιμός όν πολυλιμός τις όν, τούτες: πολυς λιμός, βουλιμώσι δέ οι δια χιόνος μακρως πολλής βαδίζοντες. Πάσχουσι δέ τούτο και ήπται και ώνοι και ημιόνες, και μάλιστα όταν ισχάδας ή μήλας διακομίζουσι. Ο δέ σαυμασιώτατόν έσιν, ουκ ανθρωπούς μόνον, άλλά και ήτήματα άσβέτωννυσιν άρτες πάντων εδαδιμών η), ώς κών έλεγχισον έμφραγισον έυθυσ ισανται και βαδίζουσι. Περιψύχεται γάρ ισχυρός και σπικνούται τών σώματων τών βαδίζόντων δια

- ρ) άχρωσών κ. ήματιών referri pro άχρωσών κ. ήματιών.
- ρ) αποθερμωμένον ειδι pro αποθερμωμένον.
- η) Excidisse videtur μαλιστα.

καχίωνος, κἀντεῖθεν τὸ θερμὸν ἔσωθεν ἀντιπερὶ
 ἕμμενον ἀναλίσκει τὴν τροφήν, εἴτα ἐπιλειπούσης
 αὐτῆς ὡσπερ τὸ πῦρ ἀπομαραινέται, διὸ πρὸς
 τὴν σφόδρα οἱ τοῦτο παθόντες, καὶ βραχὺ πον-
 ῶς ἐμφαγόντες εὐθὺς ἀναλαμβάνουσιν γ). Οἱ δὲ
 ἐν βουλιμίᾳσιν πάθος ἐν τῷ σωματικῷ φασὶ διὰ συν-
 ῥμὴν θερμῶν λεπτοφυχίαν ποιοῦν.

Τίς ἡ αἰτία δι' ἣν εὐθροπία γίνονται τὰ ἐν τῇ
 κη κρημανώμενα κρέα; Τὸ φυτὸν ἢ σικκὴ ἀποτόν
 ν) — — — θερμὸν οὖν πνεῦμα καὶ θερμὸν κερ-
 κητικὸν ἀφίησι καὶ τοῦτο θερμύκει καὶ περιπαύει
 κη σάρκα τοῦ ἄρνιδος, ὅθεν τῶν ταύρων ὁ χαλεπώ-
 κη τῆ σικκῆ προσδεθεῖς ἡσυχίαν ἀγει καὶ ψαύ-
 κη ἀνέχεται, καὶ ὅλως κη) ἀφίησι τὸν θυμὸν, ὡς
 κη ἀπομαραινόμενος. Τοῦτο γὰρ τὸ πνεῦμα καὶ
 κη θυμάσιν καὶ ὅλως τοῖς κρέασι προσπίπτει δι-
 κη τὴν σάρκα καὶ περιθρύπτει καὶ σαθεὰν ἀπεργά-
 κη ται. Δι' αἰτίαν ταύτην τοὶ καὶ πρὸς τῆς γλυκύτητας
 κη ἕτερα σῦκα τὰ λεγόμενα ὀλυνθοὶ τὴν ἀχρη-
 κη πύργωσιν τοῦ φυτοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἔλκοντα τὴν κρη-
 κη πτεραν ἀφίησι. Διὰ ταῦτα, φησὶ καὶ ἡ γραφή,
 κη σικκῆ ἐξένεγκε τοὺς ὀλυνθοὺς αὐτῆς, ταύτας ἢ
 κη σικκῆ διὰ καθάρσεως τὸ ἀχρηστὸν ἀπαν ὡσπερ ὀλυν-
 κη θοὶ ἐξένεγκε καὶ ἀποχέτευσε.

Πῶς ὄνειροι γίνονται; Πολλοὶ τῶν ὀνειρῶν εἰσὶν
 αἰτίαι. Οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν θεσπέμμοι ἀνωθεν
 αἰ μέσου τοῦ νοῦ τῆ λογικῆ ψυχῆ ἡμῶν ἐγγινόμενοι,
 αἰ δὲ οἷον ἀποσχήματα εἰσὶ τῶν ἡμερῶν, πράξεων,
 αἰ δὲ ἀπὸ δυνάμεως, φανταζούσης ἡμῖν τοὺς ἡμε-
 ρινούς

η) Num ἀναλαμβάνουσιν?
 θ) Lacuna indicatur in cod.
 ι) ὅλως edidi pro ὅλοσ.

Réserve à l'usage privé - Loi N° 57298 du 11.3.1957

ρινοῦς ἕξωτας ἢ ἄλλο τι πάθος ψυχῆς. Ἐτεροι δὲ ἀπὸ τῶν χυμῶν ὤ) ἀνεγείρονται, ὅθεν καὶ τὰ χυμῶν ματα τῶν ὁρωμένων ὁμοία τοῖς τοῦ χυμοῦ ἔχουσιν. Οἱ δὲ πᾶς ιδέας ἡμῶν ἐμφαίνουσι τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων περὶ ἃ τὴν πραγματείαν ἔχομεν. Ἡ φιλοσοφία γοῦν τῷ φιλοσόφῳ τὰ ὄνειρατα, καὶ τῷ ἱστορῶν τὰ ἱστορικά· οὐ δὲ μία οὖν αἰτία τῶν ὄνειρων, ἀλλὰ πολλὰ ὡς εἴρηται.

Διὰ τίνα αἰτίαν οἱ χαλκίκες καὶ αἱ μολυβδίνες ἐμβαιλλόμεναι ψυχρότερον ὕδωρ ποιοῦσιν; Τοῦτο ζήτημα Ἀριστοτέλης ἐν προβλήμασιν κ) ἐπιχειρήσει θεωρεῖσθαι, οὐκ ἐμείψατο ἡ). Ἐστὶ γὰρ ἐν τοῖς μολυβδίνεσσι δυσθεωρήτοις. Εἰ γὰρ ὁ ἀέρας περιψύχει τὸ ὕδωρ ἕξωθεν ἐπιπίπτων, οὕτως δὴ μάλλον ἰσχυεῖ πρὸς τοὺς λίθους καὶ τὰς μολυβδίνεσσι ἀπερειδόμενος. Στρεφόμενος γὰρ αὐτὸν τῇ πυκνότητι καὶ ἀνακλιῶσιν εἰς τὸ ὕδωρ, ὡςεὶ διόλον ἰσχυρὰν γίνεσθαι τὴν περιψύξιν. Καινὸν δὲ οὐκ ἔστι ἢ ἀνὰ τὰ λιθίδια τῶν χαλκίκεσσι καὶ αἱ μολυβδίνες ἐμβαιλλόμεναι ψυχρόν τὸ ὕδωρ ποιοῦσι. Διὸ καὶ χειμῶνος οἱ ποτάμοι ψυχρότεροι γίνονται τῆς θελαίαςσης. Ἰσχυεῖ γὰρ ἐν αὐτοῖς ὁ ψυχρὸς ἀέρας ἀνακλιόμενος, ἐν δὲ τῇ θελαίᾳ τῃ δὲ βάθος ἐκλύεται, πρὸς μηδὲν ἀντερείδων, ἄλλως τε καὶ ἡ μολυβδίνεσσι τῇ φύσει ψυχρόν ἐστὶ καὶ αἱ χαλκίκες αἰτίαι τῇ πυκνότητι τὸ ψυχρόν διὰ βάθους ποιοῦσι.

Διὰ τί οἱ Δωριεῖς εὐχονται κακὴν χέρτου συγκομιδὴν; Κακῶς συγκομίζεται χέρτος βροχὴν ὅ, τὴν πλείστην δεχόμενος, χλωρὸς γὰρ θριζόμενος σῆπτει.

ο) τῶν χυμῶν edidi pro τοῦ χυμοῦ.

κ) Inter problemata Aristotelis, quae hodie exstant, frustra nostrum quaesivi.

η) Nam ἐμείψατο?

ται παχύ, διάβροχος γενναῖος, ὕψιστος δὲ κερὸ τοῦ
 θέρους ὁ εἶτος. Βοηθεῖται πρὸς τὰ θερμὰ καὶ νό-
 τια πνευμάτια. Ταῦτα γὰρ οὐκ ἔχον πικρὰ καὶ οὐκ
 ἴσχυον τὸν καρπὸν ἐν τῷ σταχυί, ἀλλ' ἐξίσταναι καὶ
 διαχέει τὴν θερμότητα. Ἐν τῷ κίβιν ἐν μὴ βελβερ-
 γίης τῆς γῆς ὑγρότητα παραλαμβάνει ψύχουσα καὶ
 παρῖουσα τὸν σταχυν' ὁμοίως οὐτως ἡ κακὴ τοῦ χέρου
 συγκομιδὴ διὰ τὴν βροχὴν γίνεται σπυρούσα, του-
 τῶν καὶ ἀφαιρίζουσα· ὁ δὲ νετὸς ἀφελίμος ἐστὶ τῶν
 σπυρῶν τοῦ θέρους σπυρέματος· ἐξυγρύνει γὰρ αὐ-
 τὸν καὶ οὐκ ἔσθ' ἰσχύει τοῦ θερμοῦ καὶ νοτίων πνευ-
 μάτων θερμάνειν καὶ τε καὶ φιλύεσθαι. Καὶ διὰ
 ταῦτα εὐχονται οἱ λαοὶς κακὴν χέρου συγκο-
 μιδὴν.

Διὰ τὴν ὁμοίωσιν κεραινοῦ εἰς τὴν θαλάτ-
 ταν ἄλας ἐξασθενεῖται; Πιτυνόμενον τὸ θαλάττιον ὕδαρ
 τοῦ ἄλας ποιεῖ πηγνυταὶ καὶ τὸ γλυκὺ καὶ πόσιμον
 ὄντος ἐν τῇ θαλάττῃ· καὶ τὸ γλυκὺ καὶ πόσιμον
 ὑδαρ αὐτῷ ὑπὸ ἡλίου κεραινοῦ πηγνυταὶ, οὗδ' ὑπὸ
 κεραινοῦ. Θαλάσσιος γὰρ ὄν τὰ κεραινοῦ πύρα ὄντα εἰς
 τὴν θαλάτταν ἐπιπέσει, ἐξασθενεῖ καὶ καὶ ἀσθενεῖται
 καὶ τὸ πόσιμον πηγνυται καὶ τὸ γλυκὺ καὶ πόσιμον
 ὄντος ἀσθενεῖται μὲν οἱ κεραινοὶ τὰ σώματα ποιοῦσι·
 ἀσθενεῖται δὲ οἱ ἄλας διασφουδαῖται ἐκσπυρῶμενος ὑπ'
 αὐτῆς τῆς ὑγρότητος. Ταύτην τὴν αἰτίαν ὁ Ἀριστο-
 τῆλης ὁ φιλόσοφος ἀποδείχεται καὶ οἱ κεραινοῦ τῶν
 φυσικῶν.

CORRIGENDA.

- P. I, p. 50. l. 6 infr. ἀντεξούσιον l. ἀντεξούσιον.
 — 220. l. 5. Φρονεσίας l. Φρονεσίας.
 — 674. l. 13. δευτέρου l. δευτέρου.
 — 700. l. 14. πολυμήτεια l. πολυμήτεια.
 — 712. l. 5. ευρίτμος l. ευρίτμος.
 — 734. l. 1. γυνεσται l. γυνεσται.
 — 824. l. 18. ἡλγος l. ἡλγος.
 — 978. l. 8. σήλοισ l. σήλοισ.
 — 1004. l. 10. Eiusdem l. Porphyrii.
 — 1034. l. 7. γὰρ l. γὰρ.
- P. II, p. 52. l. 4. ἀποδύτμος l. ἀποδύτμος.
 — — — — — ὁμονύμως l. ὁμονύμως.
 — 64. l. 1. κνθρωπόν l. κνθρωπόν.
 — 88. l. 2. γυνάστια l. γυνεσται.
 — 95. l. 7. prudentibus l. imprudentibus.
 — 116. l. ult. κηδεμένη l. κηδεμένης.
 — 178. l. 1. κακώς l. κακός.
 — 188. l. 3. τὸν l. τὴν.
 — 190. l. 5. οἰκουμένην l. οἰκουμένην.
 — 207. l. 10. improbum l. improborum.
 — 223. l. 4. τυχούσα l. τυχούσαν.
 — 312. l. 2. προσήτασθαι l. προσήτασθαι.
 — 320. l. 19. οὐκ ἔστιν l. οὐκ ἔστιν.

